

26. maj 2026

Manglende fremdrift i den grønne trepart truer Danmarks klimamål

Kontakt

Afdelingsdirektør
Ulrik Beck
E-mail: urb@ceri.dk
Tlf.: +45 3140 8705

Kontakt

Kommunikationschef
Tina Birkkjær Nikolajsen
E-mail: tbn@ceri.dk
Tlf.: +45 2728 2733

Rapportens hovedkonklusioner

I dette notat gør vi status på, hvordan det går med målet i den grønne trepartsaf-tale om at udtage 140.000 hektar lavbundslande frem mod 2030. Baseret på hid-tidige erfaringer og antallet af ansøgte hektar lavsprojekter vurderer vi, hvor langt lavbundsindsatsen realistisk kan nå i 2030, og hvilke konsekvenser det kan få for Danmarks klimamål.

Det viser analysen:

- Der er foreløbigt kun etableret 635 hektar lavbundsprojekter ud af målet om 140.000 hektar i 2030.
- Vi skønner, at der kun når at blive udtaget 30-53.000 hektar lavbundslande frem mod 2030.
- Forsinkelser i lavbundsindsatsen kan medføre en merudledning på 0,7 mio. ton CO₂ i 2030 ift. klimafremskrivningen.
- Hvis sagsbehandlingstiden for lavbundsprojekter reduceres med to år, kan ind-satsen komme langt tættere på klimafremskrivningens forventninger.

Analysen er udarbejdet af:

Viceafdelingsdirektør
Andreas Lund Jørgensen
E-mail: alj@ceri.dk
Tlf.: 50 41 12 37

Om CERI – Climate & Energy Research Institute

CERI er en grøn tænketank, der styrker beslutningsgrundlaget for den grønne omstilling gennem uafhængige analyser af Danmarks klima-, energi- og miljø-politik. CERI arbejder ud fra en præmis om, at en langsigtet og holdbar omstilling kun lykkes, hvis beslutningerne træffes på et solidt samfundsøkonomisk grundlag.

CERI spiller sine analyser ind i den offentlige debat og på Christiansborg for at bidrage til beslutningsprocesserne om den grønne omstilling på en konstruktiv måde.

1. Sammenfatning

Lavbundsindsatsen er langt fra at indfri målsætningen

Det halter markant med lavbundsindsatsen. Der er foreløbigt kun anlagt 635 hektar lavbundsprojekter ud af målet om 140.000 hektar i 2030. Selv hvis alle projekter med etablerings- og forundersøgelsestilsagn gennemføres, vil man fortsat være langt fra trepartens målsætning.

Vi skønner at der kun vil blive udtaget 30-53.000 hektar

Med Naturstyrelsens forventede gennemførelselstid på 3-7 år vurderer vi, at der maksimalt kan udtages godt 53.000 hektar. Med et mere erfaringsbaseret skøn, hvor projekterne i gennemsnit tager seks år at gennemføre, falder udtagningen til knap 30.000 hektar.

Forsinkelserne kan koste 0,7 mio. ton CO₂ i 2030.

Med vores erfaringsbaserede skøn vil lavbundsindsatsen kun reducere udledningerne med ca. 0,5 mio. ton CO₂ i 2030, hvilket er ca. 1 mio. ton mindre end klimafremskrivningen forudsætter. Tager man højde for, at forsinkelser i lavbundsindsats også vil betyde færre udledninger fra de vådlagte jorde, bliver forskellen til fremskrivningen 0,7 mio. ton. Dermed vil Danmark med stor sandsynlighed ikke nå 2030-klimamålet.

Med to års kortere sagsbehandlingstid kan målet nås

Vores beregninger viser, at hvis projekter i gennemsnit kan gennemføres på fire år frem for seks, og den nuværende søgning fastholdes, kan lavbundsindsatsen omtrent levere de reduktioner, som klimafremskrivningen forventer. Det bør derfor være en høj prioritet for en ny regering at nedbringe sagsbehandlingstiden og styrke incitamenterne til at gennemføre projekterne.

2. Trepårtens målsætninger om arealomlægning

Trepartsaftalen indeholder en plan for arealomlægning

I 2024 indgik den daværende SVM-regering og et bredt flertal i folketinget *Aftale om Implementering af et Grønt Danmark* (herfra trepartsaftalen). Et af hovedmålene med trepartsaftalen er at reducere landbrugets udledning af drivhusgasser gennem en CO₂-afgift, tilskud til grønne teknologier og en ambitiøs arealomlægning, hvor kulstofrige lavbundsjordene vådlægges og landbrugsjord omlægges til skov.

140.000 hektar lavbundsjord skal udtages

Konkret indeholder aftalen en ambition om at udtage 140.000 hektar kulstofrige lavbundsjord inkl. randarealer i 2030.¹ I 2023 udledte lavbundsjordene 3 mio. ton CO₂e, og stod dermed for knap 8 pct. af Danmarks samlede udledninger. Udtagning af lavbundsjord er derfor et helt centralt virkemiddel, hvis Danmark skal nå klimamålene i 2030 og 2035.

Vi gør status på lavbundsindsatsen

I dette notat gør vi status på lavbundsindsatsen og vurderer, hvor langt man realistisk set når med indsatsen inden 2030. Vi vurderer også, hvad det vil betyde for 2030-klimamålet.

¹ Randarealer er områder, der ligger i forbindelse med lavbundsjordene, men som ikke selv har et stort kulstofindhold.

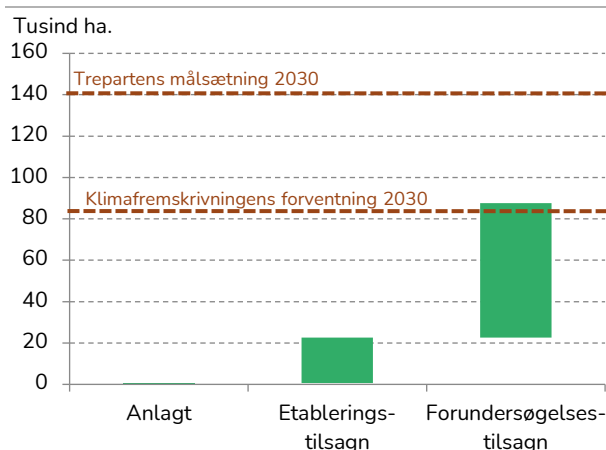
3. Lavbundsindsatsen er ikke på rette spor

Der er indtil videre kun udtaget 635 hektar lavbundsjord

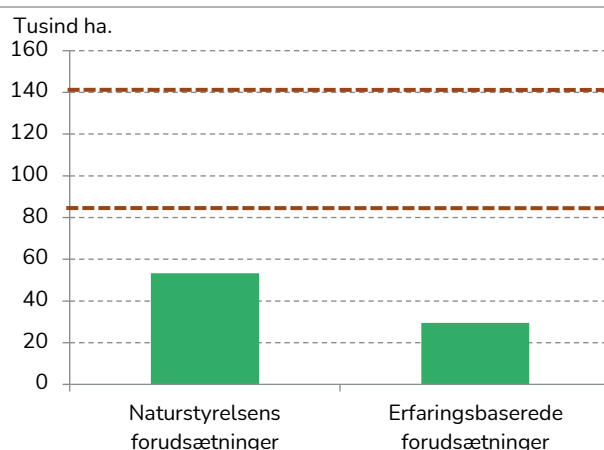
Det halter med at få etableret lavbundsprojekter, så lavbundslande kan blive taget ud af drift og vådlagte. I dag er der blot anlagt 635 hektar lavbundsprojekter ud af målet på 140.000 hektar jf. figur 1.a.

Figur 1 Status på lavbundsindsatsen

Figur 1.a Nuværende projekter

Figur 1.b Estimeret udtagning i 2030

Anm.: Den politiske målsætning er 140.000 ha. Fremskrivningens forventning er 83.502 ha. Højre figur er vores skøn beregnet med hhv. Naturstyrelsens og erfaringsbaserede forudsætninger. Metoden er uddybet i afsnit 5.

Kilde: MARS.sgav.dk, Trepartstracker.dk og Klimastatus- og Fremskrivning 2026 og egne beregninger

Med projekter i pipeline når man op på 87.000 hektar ...

Derudover er der givet etableringstilsagn til yderligere ca. 21.500 hektar og såkaldt forundersøgelsestilsagn til lavbundprojekter på ca. 65.000 hektar. Forundersøgelsestilsagn gives til lavbundsprojekter, hvor de relevante lodsejere har tilkendegivet en interesse for at indgå, men hvor der endnu udestår en geologisk undersøgelse af lokale forhold med betydning for projektet. Hvis alle projekter der lige nu har et etablerings- eller forundersøgelsestilsagn gennemføres inden 2030, vil der samlet set blive udtaget 87.000 hektar lavbundslande inkl. randarealer frem mod 2030, jf. figur 1.a. Dermed er der langt op til trepartens politiske målsætning om at udtage 140.000 hektar.

... hvilket svarer til forventningerne i fremskrivningen

Klimafremskrivningen forventer imidlertid ikke, at målet om at udtage 140.000 hektar realiseres i 2030. Her lægges det i stedet til grund, at ca. 83.000 hektar lavbundslande inkl. randarealer vil være udtaget og vådlagt i 2030.² Dermed svarer klimafremskrivningens forventninger omtrent til en situation, hvor alle projekter med etablerings- og forundersøgelsestilsagn gennemføres, jf. figur 1.a.

Desværre falder mange projekter fra under vejs

Desværre er der ikke noget, der tyder på, at alle projekter vil blive gennemført inden 2030. For det første indeholder et forundersøgelsestilsagn ikke en juridisk forpligtelse til, at lodsejerne rent faktisk skal gennemføre projektet – det sker på en frivillig basis. For det andet har en række geologiske forhold betydning for, om et lavbundsprojekt overhovedet kan gennemføres. Ekspertgruppen for udtagning af

² I Klimafremskrivningen forventes det, at den fulde målsætning om 140.000 ha. er ekstensiveret i 2033.

lavbundslande vurderer derfor, at mellem 15 og 35 pct. af alle projekter ikke kan gennemføres.³

Og mange projekter kan ikke nå at blive gennemført til 2030

For det tredje vurderer Naturstyrelsen, at det tager 3-7 år at gennemføre et lavbundsprojekt, hvoraf 1-2 år går med forundersøgelsen.⁴ Alene af den grund, vil en betydelig del af de skitserede projekter ikke kunne nås at realiseres inden 2030. Hvis man lægger Naturstyrelsens 3-7 år med en forventet gennemførelsestid på fem år til grund, vurderer vi, at man maksimalt kan nå 53.000 hektar frem mod 2030, jf. figur 1.b.⁵

Erfaringer tyder på, at projekterne tager mere end fem år

Erfaringer fra tidligere ansøgningsrunder tyder imidlertid på, at hovedparten af lavbundsprojekterne tager mere end fem år at gennemføre. Den første ansøgningsrunde under Klima-lavbundsordningen blev afsluttet i april 2021 med en ansøgning på godt 2.300 hektar lavbundsprojekter.⁶ Og i løbet af 2021 og 2022 blev der givet tilsagn til i alt 7.000 hektar.⁷ At der i dag kun er etableret 635 hektar, selvom alene den første ansøgningsrunde for over fem år siden gav tilsagn til fire gange så mange hektar, tyder således på, at det er en meget lille andel af projekterne, der kan gennemføres på under fem år.

Vi vurderer, at der vil blive udtaget omkring 30.000 ha

Baseret på disse erfaringer har vi foretaget et erfaringsbaseret skøn for, hvor mange ha lavbundsland man når at udtage inden 2030. Vi skønner at man realistisk set når at udtage knap 30.000 hektar lavbundsland frem mod 2030, jf figur 1.b. Her har vi lagt til grund, at 28 pct. af de ansøgte hektar lavbundslande vil være udtaget inden for fem år. Det svarer til, hvor stor en andel af hektarerne fra den første ansøgningsrunde under Klima-lavbundsordningen, der er gennemført i dag. Metoden er uddybet i afsnit 5 nedenfor.

Virkeligheden er langt fra målsætningerne

Beregningen viser, at virkeligheden er meget langt fra både den politiske ambition om at udtage 140.000 hektar i 2030 og klimafremskrivningens forventning om, at der vil være udtaget omkring 83.000 hektar i 2030.

Små forsinkelser kan betyde store afvigelser fra målet

Beregningen illustrerer samtidig, at selv mindre forsinkelser kan få meget stor betydning for målopfyldelsen i 2030, fordi en stor del af projekterne forventes gennemført tæt på deadline.

Nye udbud vil formentlig have begrænset effekt

Det hører med til historien, at der fortsat kører ansøgningsrunder, hvor lodsejere kan søge om tilskud til at indgå i lavbundsprojekter. Den seneste ansøgningsrunde blev afsluttet i april 2026, men er endnu ikke sagsbehandlet, hvorfor resultaterne endnu ikke fremgår af MARS-databasen. Derfor kan der potentielt nå at komme flere projekter til. Vores beregning forsøger at tage højde for dette, ved at tillade en stigning i antallet af hektar med forundersøgelsestilsagn fremadrettet. Pga. den høje gennemførelsestid, har det dog kun lille betydning for, hvor langt lavbundsindsatsen forventes at være i 2030.

³ https://lbst.dk/Media/638537956814237453/Ekspertgruppens_delrapport_2.pdf

⁴ <https://naturstyrelsen.dk/media/1jfbypvy/faktaark-hvordan-arbejder-naturstyrelsen-med-klima-lavbundsprojekter-marts-2025.pdf>

⁵ Beregningsteknik har vi lagt til grund, at forundersøgelsen tager 1-2 år (uniformt fordelt) og at anlægsfasen efter at have fået etableringstilsagn tager 2-5 år (også uniformt fordelt). Den gennemsnitlige samlede etableringshastighed bliver dermed 5 år. Vi antager at 25 pct. af projekterne falder fra ifm. Forundersøgelsen.

⁶ <https://www.ft.dk/samling/20201/almdelel/MOF/bilag/576/2396836.pdf>

⁷ <https://mst.dk/nyheder/2023/december/57-ansoegninger-til-nye-klima-lavbundsprojekter>

4. Klimaeffekten af forsinket udtagning af lavbundsjord

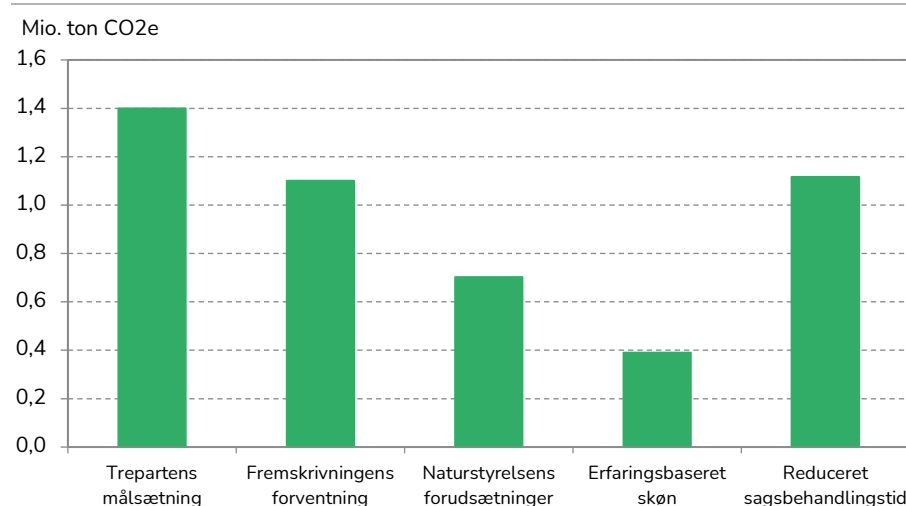
Lavbundsprojekter forventes at give store reduktioner

Vi vurderer, at fremskrivningen er alt for optimistisk

Udtagning af lavbundsjarde er helt afgørende for at nå Danmarks klimamål i 2030. Lavbundsjarde udledte som sagt 3 mio. ton CO₂e i 2023. Hvis trepartens mål om at udtage 140.000 hektar indfries, vil udledningerne fra lavbundsjarde falde med 1,4 mio. ton, jf. figur 2.⁸ Klimafremskrivningen forventer dog som sagt ikke, at målet om at udtage 140.000 hektar realiseres i 2030, hvorfor man heller ikke opnår den fulde effekt. Her forventes det i stedet, at udtagning af lavbundsjarde vil reducere udledningerne med 1,1 mio. ton CO₂ i 2030.⁹

Selvom fremskrivningen antager en markant lavere udtagning i 2030 end trepartens målsætning, fremstår den alligevel meget optimistisk. Vi skønner, at lavbundsindsatsen med Naturstyrelsens forudsætninger vil reducere udledningerne med ca. 0,7 mio. ton CO₂ i 2030. Med det erfaringsbaserede skøn, vil lavbundsprojekterne kun reducere med 0,4 mio. ton, jf. figur 2.

Figur 2 Reduktioner i 2030

Anm.: Metoden er uddybet i afsnit 5.

Kilde: Egne beregninger pba. Klimafremskrivningen 2026, Naturstyrelsen (2025) og MARS

Danmark er på vej til at misse klimamålet i 2030

Forsinkelser i lavbundsindsatsen har stor betydning for 2030-målet. Reduktionerne med det erfaringsbaserede skøn svarer til en merudledning ift. fremskrivningen på 0,7 mio. ton CO₂ i 2030. Klimafremskrivningen forventer selv at nå 2030-målet med en buffer på 0,4 mio. ton. Dermed er der ikke udsigt til at nå klimamålet med den nuværende indsats.

Sagsbehandlingstid på fire år kan få indsatsen på sporet

En ny regering bør derfor gøre det til en topprioritet både at sikre, at det økonomiske incitament for lodsejerne giver tilstrækkelig tilskyndelse til at projekterne gennemføres, og at sagsbehandlingstiden nedbringes fx ved at tilføje flere

⁸ Beregnet på baggrund af Klimastatus- og fremskrivning 2026. I beregningen har vi taget højde for, at udtagning af lavbundsjarde reducerer CO₂-udledningen fra landbrugsarealer, men at vådlægningen samtidig øger metanudledningen fra vådområder. Nettoeffekten fremgår af bilag 1.

⁹ I Klimafremskrivningen forventes det, at den fulde målsætning om vådlægning af 140.000 hektar nås i 2033

ressourcer til området hos kommunerne. Vores beregninger viser, at hvis man kan opretholde den nuværende søgning i fremtidige ansøgningsrunder og samtidig nedbringe sagsbehandlingstiden til fire år i gennemsnit, vil man omtrent nå klimafremskrivningens forventning om en reduktion på 1,1 mio. ton CO₂.

5. Metode

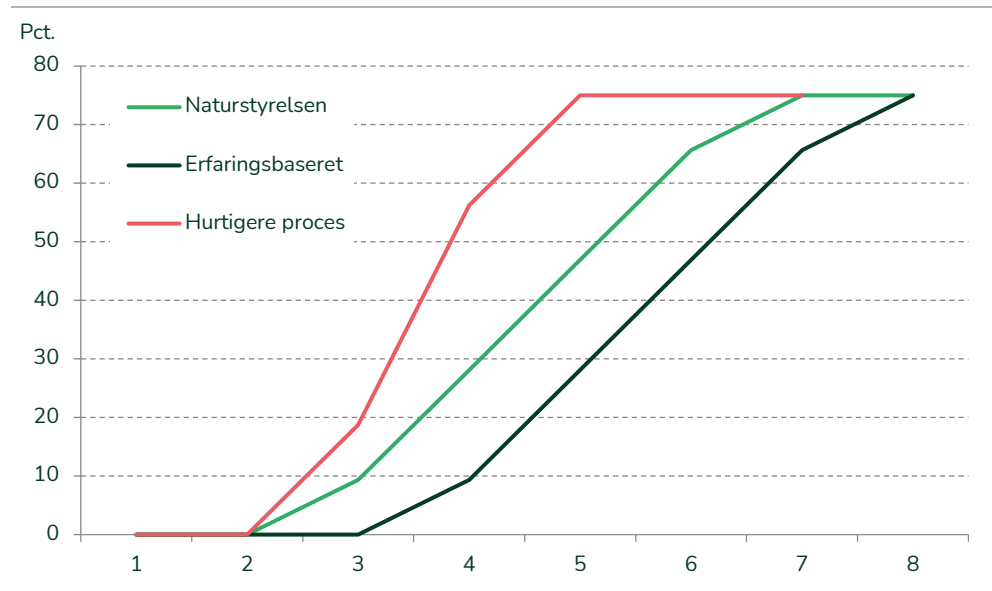
Fremskrivningen afhænger af gennemførelstider

Dette afsnit beskriver, hvordan vi har lavet fremskrivningerne af lavbundsindsatsen i 2030 baseret på hhv. Naturstyrelsens forudsætninger og tidligere erfaringer. Fremskrivningerne afhænger kritisk af forventningen til sagsbehandlingstid og gennemførelsesrater af de planlagte projekter.

Forklaring af skøn baseret på tal fra Naturstyrelsen

Naturstyrelsen angiver, at projekter tager 3-7 år at gennemføre, heraf er 1-2 år forundersøgelse og 2-5 år er etableringen. Samtidig angiver Ekspertgruppen for udtagning af lavbundslande (2024), at 15-35 pct. af alle projekter gennemføres, hvilket vi fortolker som en gennemsnitlig gennemførelsesrate på 25 pct. Det giver følgende gennemførelseskurve baseret på Naturstyrelsens forudsætninger, jf. figur 3. Her er det antaget, at der er lige mange projekter der tager 1 og 2 år i forundersøgelse, og at projekter også fordeler sig ligeligt (uniformt) mellem 2,3,4 og 5 år til etableringsfasen. Det betyder, at de fleste projekter vil blive gennemført på 4-6 år, mens færre vil blive gennemført på 3 eller 7 år. Den gennemsnitlige gennemførelsestid er 5 år.

Figur 3 Akkumuleret andel lavbundsprojekter gennemført efter et antal år.

Anm.: I alle tre skøn antages forundersøgelsen at fordeles sig uniformt på 1-2 års gennemførelsestid. Etableringsfasen fordeles ligeledes uniformt på forskellige intervaller.

Kilde: Egne beregninger pba. Naturstyrelsen (2025), svar til folketinget (MOF 576) og MARS

Forklaring af det erfaringsbaserede skøn

Det erfaringsbaserede skøn er baseret på, hvordan det er gået med at anlægge de lavbundsprojekter, der blev ansøgt om ved første den første ansøgningsrunde under Klima-lavbundsordningen, som blev afsluttet 15. april 2021. Her blev der

ansøgt om og givet tilsagn til 2338 hektar lavbundsprojekter.¹⁰ At der i dag kun er etableret 635 hektar, svarer således til, at 28 pct. af de 2338 hektar lavbundsprojekter, der dengang fik tilsagn, er blevet etableret inden for fem år.

Erfaringer peger på en højere gennemførelstid

Hvis man holder fast i at 75 pct. af projekterne bliver gennemført og også indregner erfaringerne med at kun 28 pct. er gennemført efter fem år, rykker gennemførelseskurven for vores erfaringsbaserede skøn mod højre ift. skønnet baseret på Naturstyrelsens forudsætninger, jf. figur 3. I den konkrete fremskrivning har vi øget den maksimale gennemførelstid til otte år, så kurven ikke bliver alt for stejl mod enden, hvilket ville afspejle at en stor del af projekterne tager netop syv år, hvilket næppe er realistisk. Den gennemsnitlige gennemførelstid er 6 år.

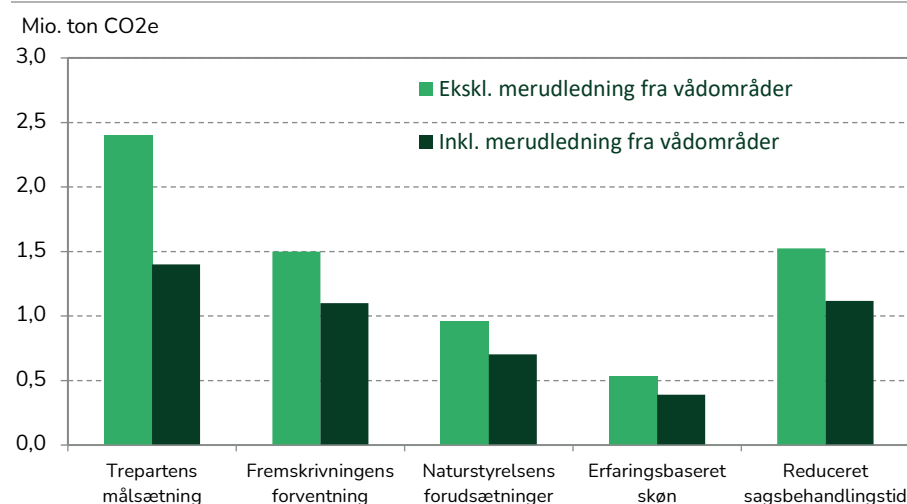
Hurtigere sagsbehandling

I figuren indgår også gennemførelstiderne ved hurtigere sagsbehandling. Her har vi konkret lagt til grund, at forundersøgelserne fortsat tager 1-2 år (uniformt fordelt) og at 75 pct. af projekterne herefter gennemføres på 2-3 år, mens de sidste 25 pct. falder fra. Den gennemsnitlige gennemførelstid er 4 år. Denne kurve er meget stejl, hvilket illustrerer, at det ikke er nogen lille opgave at øge gennemførelstiden så meget.

6. Bilag – merudledning fra vådområder

Når lavbundslande vådlægges, reducerer det CO₂-udledningen fra landbrugsjorde, men fører samtidig til en øget metanudledning, som i Klimafremskrivningen kategoriseres under ”vådområder”. Dermed er den umiddelbare CO₂-reduktion ved udtagning af lavbundslande større end nettoreduktionen, jf. figur 4.

Figur 4 Reduktioner i 2030 inkl. og ekskl. vådområder

Anm.: Den grønne søjle viser bruttoeffekten af at udtage lavbundsland. I den sorte søjle har vi modregnet merudledning fra vådområder

Kilde: Egne beregninger pba. Klimafremskrivningen 2026, Naturstyrelsen (2025) og MARS

¹⁰ <https://www.ft.dk/samling/20201/almindel/MOF/bilag/576/2396836.pdf> og <https://www.lovguiden.dk/det-offentlige/klimatilpasning/2022-05-23-nye-muligheder-for-tilskud-til-udtagning-af-lavbundsland-i-2022>

7. Litteratur

Ekspertgruppen for udtagning af lavbundsjorder. (2023). *Delrapport 1: Anbefalinger til at udtage mest muligt kulstofrig lavbundsjord hurtigst muligt*. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri. https://lbst.dk/Media/638537956783518997/Ekspertgruppens_delrapport%201.pdf

Ekspertgruppen for udtagning af lavbundsjorder. (2024). *Delrapport 2: Potentiale og planlægning for udtagning af kulstofrige lavbundsjorder*. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri. https://fvm.dk/Media/638524862905129553/Ekspertgruppens_delrapport_2.pdf

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet. (2026). *Klimastatus og -fremskrivning 2026*. <https://www.kefm.dk/Media/639141758684018930/Klimastatus-%20og%20fremskrivning%202026%20Del%201.pdf>

Naturstyrelsen. (2025). *Hvordan arbejder Naturstyrelsen med klima-lavbundsprojekter?* <https://naturstyrelsen.dk/media/1jfbypvy/faktaark-hvordan-arbejder-naturstyrelsen-med-klima-lavbundsprojekter-marts-2025.pdf>

Regeringen. (2024). *Aftale om Implementering af et Grønt Danmark*. <https://regeringen.dk/media/raehl3jj/aftale-om-implementering-af-et-groent-danmark.pdf>

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø. (u.å.). *MARS: Multifunktionel arealregistrering*. <https://mars.sgav.dk/>

Treparttrækker. (u.å.). *Treparttrækker*. <https://treparttrækker.dk/>